

İNSPEKTÖR REHBERİ STANDARDI

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. AMAÇ

Bu standartların amacı, görevlerin amacına uygun, verimli ve etkin bir şekilde yerine getirilmesini, Tarım ve Orman Bakanlığının bitki karantinası hizmetlerinin yürütüldüğü birimlerinde inspektör olarak görev yapan teknik personelin uymaları gereken genel ilke ve kuralları belirlemek, görevlerin yürütülmesinde uygulama birliğini sağlamaktır.

1.2. KAPSAM

Bu standartlar, Tarım ve Orman Bakanlığının bitki karantinası hizmetlerinin yürütüldüğü birimlerinde, inspektör olarak görev yapan teknik personellerin ithalat, ihracat, yeniden ihracat, bitki sağlığı dolaşımı, dış transit gibi görevlerini kapsar.

1.3. DAYANAK

Bu standartlar, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun ilgili maddelerine, 03/12/2011 tarihli ve 28131 sayılı Bitki Karantinası Yönetmeliği ve Bitki Karantinası İnspektör Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YETKİ, ÇALIŞMA ŞEKİLLERİ, GÖREV VE GÖREV TÜRLERİ, SORUMLULUKLARI

2.1. YETKİ

(1) İnspektör, kendisine verilen yetkiler çerçevesinde, 5996 sayılı Kanunda ve bitki karantinası mevzuatında öngörülen idari yaptırımları uygulamaya yetkilidir.

(2) Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin resmi kontrollerini ziraat mühendisi olan inspektörler, orman bitki ve bitkisel ürünleri ile ahşap ambalaj malzemelerinin resmi kontrollerini ziraat mühendisi, orman mühendisi, orman endüstri mühendisi olan inspektörler yapmaya yetkilidir.

2.2. ÇALIŞMA ŞEKİLLERİ

(1) Müdürlüklerde çalışan inspektör çalıştıkları kuruluş yöneticileri tarafından görevlendirilir.

(2) İnspektörün kontrol mahalline götürülmesi ve tekrar görev yerine getirilmeleri ürünün ilgilisi tarafından sağlanır. İnspektör; kontrolü yapılacak ürünün ilgisinden, asgari kontrol şartları ile ilave güvenlik tedbirleri almasını talep edebilir.

(3) İnspektörler gerektiğinde mesai saatleri dışında ve resmî tatil günlerinde de çalıştırılır. Ancak akşam yapılacak kontrollerde, kontrol için ortamın fiziki şartları uygun olmalı ve kontrol yapılacak alanda yeterli aydınlatma bulunmalıdır.

2.3. GÖREVLER

(1) Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin resmi kontrolleri, belge, beyan ve bitki sağlığı kontrolü olarak, yerinde muayene, numune alarak laboratuvarında muayene, numune alarak laboratuvarında detaylı muayene için analiz yaptırmak,

(2) 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 31. Maddesine göre bitki karantinasını içeren görevleri yapmak, yetkileri kullanmak üzere her türlü resmi, özel, kara, deniz, hava vasıtalarına (transit geçenler dahil) ve bitki yetiştirilen, saklanan bulundurulmuş, satılan veya işlenen yerlere girmeye yetkili kılınması sebebiyle bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin resmî kontrolü için bunların bulunduğu her yere girmek, nakil vasıtalarını kontrol etmek, numune almak, (Numuneler için herhangi bir bedel ödemez. Ürünün ilgilisi resmi kontrol sırasında her türlü yardım ve kolaylığı sağlamak, asgari kontrol şartlarını temin etmek, gerektiğinde ilave güvenlik tedbirlerini almakla yükümlüdür.)

(3) Resmî kontrol sırasında, Bitki Karantinası Yönetmeliği Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan karantinaya tabi zararlı organizmaların varlığı veya şüphesi durumunda gerekli koruma tedbirlerini almak veya aldırarak,

(4) Gerekli koruma tedbirlerini almak için koruma ve gözetim bölgelerinin oluşturulması ve karantinaya tabi zararlı organizmanın yayılmasının önlenmesi için gerekli kontrolü yapmak, numune alma ve diğer incelemeleri yapmak, karantinaya tabi zararlı organizmanın yayılmasına sebep olabilecek bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin imhası dâhil her türlü tedbiri almak veya aldırarak.

2.4. GÖREV TÜRLERİ

İnspektörler; kendilerine verilen yetki doğrultusunda ithalat kontrolü, transit kontrolü, ihracat ve yeniden ihracat kontrolü, imha ve iade işlemleri gibi görevleri yerine getirir. Bu görevler;

2.4.1. İthal edilmek istenen bitki ve bitkisel ürünler ile ahşap ambalaj malzemelerinde, diğer ülkelerden gelebilecek zararlı organizmaların yurdumuza girişinin engellenmesi için ürünlerin bitki karantinasına ilişkin mevzuata göre belge, beyan ve bitki sağlığı kontrollerini yapmak, gerekli hallerde Bitki Karantinası Numune Alma Talimatı ile Tohumluklarda GDO Numune Alma Talimatlarında belirtildiği şekilde numune alarak ilgili birimlerde analiz ettirmek, Bitki karantinasına ilişkin mevzuata uygun olması halinde giriş işlemlerinin başlatılmasını sağlamak,

2.4.2. Bitki Karantinası Yönetmeliği Ek-5’te listelenen bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin beyan ve bitki sağlığı kontrolünün giriş noktasında yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda belge kontrolünü giriş noktasında yapmak, Tarım Ve Orman Bakanlığı Kontrolüne Tabi Belirli Ürünlerin Girişine Yetkili Gümrük İdareleri İle Resmi Kontrollerini Yapmaya Yetkili İl Tarım Ve Orman Müdürlüklerinin Belirlenmesine Dair Tebliğ madde 3’te belirtildiği hususlar çerçevesinde ülke içinde başka bir yetkili kontrol yerine sevkine izin vermek,

2.4.3. Transit geçişi yapılmak istenen bitki ve bitkisel ürünlerde, dış ülkelerden gelebilecek zararlı organizmaların yurda girişinin engellenmesi için ürünlerin bitki karantinasına ilişkin mevzuata göre belge ve gerektiğinde bitki sağlığı kontrollerini yapmak, Bitki karantinasına ilişkin mevzuata uygun olması halinde geçiş izni vermek, transit geçişlerde, bitki ve bitkisel

ürünlerdeki zararlı organizmaların ülkeye yayılmasını önleyecek her türlü tedbiri alarak veya aldırarak nakil vasıtaları ile ambalajları kontrol etmek,

2.4.4. İthal edilmek istenen bitki ve bitkisel ürünler ile ahşap ambalaj malzemelerinin, bitki karantinasına ilişkin mevzuata uymaması halinde, iadesi veya imhası ile ilgili işlemleri yapmak, bitki karantinası yönünden transit geçiş ve üçüncü ülke şartlarını sağlayan ürünlere, ilgilinin talebi halinde uygun olan üçüncü ülkeye gönderilme işlemlerini uygulamak,

2.4.5. İhraç ve yeniden ihracat (Re-Export) edilmek istenen ürünler ve bunlara eşlik eden ahşap ambalaj malzemelerinde yaptığı kontroller sonucunda ürünün alıcı ülkenin bitki karantinası şartlarına uygun olması halinde, Bitki Sağlık Sertifikası veya Yeniden İhracat (Re-Export) Bitki Sağlık Sertifikası düzenlemek, gerek görülen hallerde ürünün fümigasyon, dezenfeksiyon ve ayıklama gibi belirli işlemlerden geçirilmesini sağladıktan sonra, Bitki Sağlık Sertifikası veya Yeniden İhracat (Re-Export) Bitki Sağlık Sertifikası düzenlemek yaptığı kontroller sonucunda ürünün alıcı ülkenin bitki karantinası şartlarına uygun olması halinde, Bitki Sağlık Sertifikası veya Yeniden İhracat (Re-Export) Bitki Sağlık Sertifikası düzenlemek,

2.4.6. İhraç edildikten sonra iade edilen ürünlerin ülkeye girişini Bitki Karantinası Yönetmeliğine göre sakıncalı gördüğü takdirde, teknik kabul gören bir yöntemle imhasına karar vermektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÖREV STANDARTLARI

3.1. GENEL STANDARTLAR

Bir kurumun başarısı, sunduğu hizmetin kalitesi ve güvenilirliği, kurum personelinin görev anlayışları, mesleki nitelikleri, tutum ve davranışlarıyla doğrudan ilgilidir. Bu nedenle etik davranış ilkelerini ve mesleki nitelik standartlarını oluşturarak bireylerin bu ilke ve standartları içselleştirmesini sağlamak, hizmetin niteliğini yükseltecektir.

3.1.1. Etik Davranış İlkeleri ve Mesleki Nitelik Standartları

İnspektör, Bakanlık adına resmî kontrolleri yapmak, kontrol sonucuna göre, her türlü etkiden ve çıkar ilişkisinden uzak, tarafsız, objektif ve bağımsız olarak karar almak zorundadır.

Resmi kontrollerin; objektif, bilimsel nitelikte, güvenilir olması için inspektörlerin gerekli bilgi, beceri ve donanıma sahip olması önemlidir. İnspektörlük yetkisi verilecek olan Ziraat Mühendisi, Orman Mühendisi ve Orman Endüstri Mühendislerine; gerekli mesleki nitelik standartlarına sahip olması için bir ay süreyle teorik ve pratik eğitimler verilerek, değerlendirme sınavına tabii tutulurlar. Değerlendirme sınavından, yüz puan üzerinden en az yetmiş puan alan adaylar teorik ve pratik eğitimin verildiği kursu başarı ile tamamlamış sayılırlar. İnspektör yetiştirme kursu sonunda başarılı olan inspektör adayı, Müdürlüğün uygun göreceği en az beş yıllık deneyime sahip inspektör yanında, kurumunda veya Genel Müdürlükçe uygun görülecek müdürlükte bir ay süreyle bilgi ve becerisinin artırılması amacıyla imza yetkisi olmadan aday inspektör olarak çalışır. Aday inspektörlük süresi sonunda, sorumlu inspektörün hazırlayacağı İnspektör Adayı Değerlendirme Raporunu Genel Müdürlüğe gönderilir. Raporun olumlu olması halinde Genel Müdürlükçe adaylara,

İnspektörlük yetkisi ve kimlik kartı verilir. Raporun olumsuz olması halinde aday inspektörlük hakkını kaybeder.

3.2. RESMİ KONTROL STANDARTLARI

İnspektörler; resmi kontrol görevlerini yerine getirirken aşağıda belirtilen ortak standartlara uyarlar.

Resmi Kontrol; belge kontrolü, beyan kontrolü ve bitki sağlığı kontrolü olarak üç aşamada yapılır.

3.2.1. Belge kontrolü; sevkiyat veya partiye ait müracaat dilekçesi ve ekinde bulunması gereken belgelerin, tam ve usulüne uygun tanzim edilip edilmediğinin kontrolüdür. İnspektörler belge kontrolü sırasında Bakanlığımız ilgili mevzuatları, ihracatta alıcı ülke ek deklarasyonları, ithalatta belge kontrolü sırasında ilgili firmadan ürün ile ilgili ayırıcı bilgilerde (lot no, eksik bilgi, ayrıntılı menşei bilgisi, 14 gün süre bittiği durumlarda sevk tarihi,v.b.) eksiklikler tespit ettiğinde ek deklarasyon belgesi gibi ek belgeleri, raporları, yetkili mercilerden alınacak belgeleri talep edebilir . Belge eksikliklerinin giderilememesi durumunda başvurular değerlendirilemez.

3.2.2. Beyan kontrolü; müracaat dilekçesi ekinde ibraz edilen belgelerin ihraç ya da ithal edilmek istenen ürün ile uyumlu olup olmadığının kontrolüdür. Ürün hazır değilse veya beyan edilen bilgilerde uyumsuzluk olması halinde kontrole devam edilmez. Ürünün hazırlanması ve eksikliklerin tamamlanması istenir.

3.2.3. Bitki sağlığı kontrolü; belge ve beyan kontrollerinin tamamlanmasından sonra ihraç ya da ithal edilmek istenen bitki, bitkisel ürün, diğer maddelerin ve ambalajlarının, ihracatta gerektiğinde alıcı ülke özel bitki sağlığı şartları taşıyıp taşımadığının, ithalatta ise ülkemizin ürüne ait bitki sağlığı şartlarının tespiti için yapılan resmi kontroldür.

3.3. BİTKİ SAĞLIĞI KONTROLÜ STANDARTLARI

3.3.1. Makroskobik Kontrol: Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin taşınması muhtemel zararlı organizmaların niteliğine göre yerinde gözle inceleme ile yapılan kontroldür.

3.3.2. Mikroskobik Kontrol: Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin taşınması muhtemel zararlı organizmaların niteliğine göre numune alarak laboratuvar muayene, laboratuvar muayene için analiz yaptırma şeklinde yapılır. Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin bitki sağlığı konusundaki laboratuvar analizleri; Ziraî Karantina Müdürlükleri, Ziraî Mücadele Araştırma Enstitüsü/İstasyonu Müdürlükleri, Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri ile Bakanlığa bağlı Bakanlıkça yetkilendirilmiş diğer Araştırma Enstitüsü/İstasyonu Müdürlüklerinde yapılır.

3.4. BİTKİ SAĞLIĞI KONTROL SONUCU STANDARTLARI

3.4.1. Ülkeye girişi yapılmak istenen bitki ve bitkisel ürünler ile diğer maddelerin; Bitki Karantinası Yönetmeliğinin ek-1 ve ek-2’de listelenen karantinaya tabi zararlı organizmalardan ari ise, ek-3’te yer almıyorsa ve ek-4’te belirlenen özel şartları taşıyorsa ülkeye girişine izin verilir.

3.4.2. Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddelerin beyan ve bitki sağlığı kontrolünün giriş noktasında yapılmasının mümkün olmadığı durumlarda belge kontrolü giriş noktasında yapılarak, Bitki Sağlığı Dolaşım Belgesi Düzenlenir.

3.4.3. Bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler, bitki sağlığı açısından risk taşımaması halinde transit geçişine izin verilir.

3.4.4. Alıcı ülkenin bitki sağlığı şartlarını taşıyan bitki, bitkisel ürün ve diğer maddeler için Bitki Karantinası Yönetmeliğinin Ek-7'deki örneğe uygun olarak ve ISPM-12 kurallarına göre Bitki Sağlık Sertifikası veya Re-export Bitki Sağlık Sertifikası verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KURALLAR

- 1- İnspektör, Bakanlık adına resmî kontrolleri yürütürken, sadece Kurum idaresi tarafından havale edilmiş olan inspektörlük göreviyle ilgili resmi kontrol ve işlemleri yürütür.
- 2- Kurum idaresi tarafından havale edilen on-line ve direk başvurusu yapılan bitki karantinası işleminin öncelikle inspektörün görev konuları kapsamında olup olmadığı kontrol edilmelidir.
- 3- Kapsam dışı yapılan ve red edilen başvurularda başvuru yetkilisi bilgilendirilerek feragat edilmesi talep edilir. Başvuru formunun üzerine açıklayıcı not düşülerek ekindeki belge fotokopileri ile dosya kapatılır.

Aşağıda belirtilen ürünlere ait bitki karantinası resmi kontrolüne ait başvurular kabul edilmez. Belge düzenlenmez. Bitki sağlığı kontrolü uygunluk ya da tek pencere uygunluk onayı verilmez.

- İhracı yasak ürünler listesinde yer alan ürünlerin ihracat başvurusu,
  - Bilimsel çalışma amaçlı olanlar hariç İthal yasak ürünlerin giriş başvurusu,
  - İlgili yılın Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliğ ekinde yer alan zirai karantina kontrolüne tabi bitki ve bitkisel ürünler dışındaki ürünlerin giriş başvurusu,
  - Belgeleri eksik ya da tamamlanamayan başvurular,
  - Resmi kontrolünde analizi gerekli ürünler için Bitki Karantinası Numune Alma Talimatına göre yeterli numunesi olmayan başvurular,
  - Evraklarında beyan edilmemiş resmi kontrol esnasında tespit edilen ürünler bulunması,
- 4- İnspektör, havalesi yapılmış olan başvuruyla ilgili olarak resmi kontrole gitmeden önce ön çalışma ile belge kontrolünü yaparak evrakların tam ve usulüne uygunluğunu denetler.
  - 5- Bitki karantinası ve inspeksiyon işlemlerinde izlenecek prosedürler ürüne veya ürünün ihraç edileceği ülkeye ve ithal edilmek istenen ürüne göre değişeceğinden ve aynı zamanda başvuru ekindeki aranacak ya da düzenlenecek belgeler ile genel olarak izlenecek prosedürler farklılık gösterebileceğinden; alıcı ülke şartları, ilgili ithalat mevzuatı, inspektör el kitabı ve diğer talimatlara uygun olarak işlemler yürütülmelidir.

- 6- Bitki karantinası ihracat, ithalat ve transit işlemlerinin resmi kontrolünde fümigasyona tabi tutulmuş ürünlerin, ilaçlama sonrası yapılması gereken gazdan arındırma işlemi sorgulanmadan ve havalandırma raporunun uygunluğu onaylanmadan resmi kontrol görevi gerçekleştirilmemelidir. İş sağlığı ve güvenliği açısından riskleri elimine etmek için gerekli uygun koruyucu elbise ve gazölçer ile ürün mahallinin kontrolü gibi tedbirlerin uygulanması gereklidir.
- 7- İnspektörler, yaptıkları kontrol ve işlemlerden, düzenledikleri belgelerden bizzat sorumludurlar. İns. Yön. madde (9)-(10))
- 8- Kişisel koruyucu donanım, iş kazası ya da meslek hastalığının önlenmesi, çalışanların sağlık ve güvenlik risklerinden korunması, sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesi amacıyla kullanılır.
- 9- İhracat, ithalat ve transit olarak tüm bitki karantinası resmi kontroller vesonucunda düzenlenen sertifikalar ile onay işlemleri ile fümigasyonu ya da gerektiğinde analizi yapılan bitki ve bitkisel ürünler için her yıl Bakanlıkça belirlenen Zirai karantina hizmetleri muayene , belge/beyan kontrolü, sertifika ücretleri, ek belge ücretleri, fazladan verilen evrak suretleri, bitki pasaportu ve fümigasyon, araç, ürün, mühür, işaretleme ve bantlama, deneme ithalatında deneme alan kontrolü, yaş meyve sebze ihracatında soğuk işlem ve fümigasyon tesis kontrolü, geçici depolama ve yed-i emin işlemleri ücret tablosuna göre icraat hesap fişi düzenlenerek başvuru sahibinden tahsil ettirilir.
- 10- Resmi kontrol yapılacak yerler ve ürün işleme/paketleme tesisleri, sağlıklı olarak bitki sağlığı kontrolünün yapılabilmesine imkan verecek ışıklı beyaz kontrol masası, hijyen koşulları vb. donanıma sahip olmalıdır.
- 11- İnspektör bitki sağlığı kontrolü sırasında ayırt edici kıyafet giymeli; çantasında büyüteç, bıçak, alkollü tüp, eldiven, fırça vb. yardımcı aletleri bulundurmalıdır.
- 12- İnspektör kontrollerini devlet memuriyeti sorumluluğunda ve ciddiyetinde yapmalı; kişisel düşüncelerini işine karıştırmamalı, kontrole gittiği yerde ana muhatabının kontrol ettiği ürün olduğunu unutmamalı, göreviyle ilgili olmayan söylemlerden kaçınmalı ve kendi sorunlarını işine karıştırmamalıdır.
- 13- Sonucu uygun olan bitki sağlığı kontrollerinde gerekli belgelerin en hızlı şekilde düzenlenmesi için Müdürlükler gerekli sistemi kurmalıdır. Uygun olmayan kontrol sonuçları ise ilgili firmalar, gerekli kurumlar ve idareye en kısa zamanda bildirilmelidir.
- 14- İnspektörler ürün kontrolleri sırasında farklı sosyal gruplardan kişilerle karşılaştığından, görev sorumluluklarının sınırlarının dışına çıkmamaları yönünde etik kurallara uymalıdır.
- 15- İnspektör güncel mevzuatı takip etmeye özen göstermelidir.
- 16- Görevlendirme ile birlikte ilgili mevzuat incelemesini ürün kontrolüne gitmeden önce belge kontrolünü hemen yapmalıdır ve ücret tablosuna göre icraat hesap fişi düzenlemelidir.
- 17- İş ve işlemlerin yerine getirilmesi esnasında bir problemle karşılaşılması durumunda inspektörler birbirleriyle bilgi alışverişi yapmaktan çekinmemelidir.